

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg Plan og Miljø	15/22	09.02.2022
Formannskapet	12/22	10.02.2022
Kommunestyret	8/22	17.02.2022

Kommunedelplan for naturmangfold – 2.gangsbehandling

Vedtak i Kommunestyret - 17.02.2022

I medhold av plan- og bygningsloven § 11-15 vedtas kommunedelplan for naturmangfold datert 20.01.2022.

Følgende prioriterte tiltak i naturmangfoldsplanen (7.2.2. Kunnskapsoppbygging) flyttes fra:

Lav til høy prioritet:

«Etablere et lokalt overvåkningssystem for hekkende fugler, etter mønster av det nasjonale programmet TOV-E.»

Lav til høy prioritet:

«Utrede effekten av turstier på naturmangfoldet. Bør sees i sammenheng med tiltak om å lage en strategi for tilrettelegging av friluftaktiviteter inkl. turstier.»

Middels til høy prioritet:

«Kartlegge tilstand og inngrep i bløtbunnsområder i Sturvika-området med Molovika og utarbeide en plan for restaurering av områder.»

Behandling i Kommunestyret - 17.02.2022

Morten Harper (SV) fremmet følgende forslag:

FORSLAG A – STORSALAMANDER

Følgende tre tiltakspunkt flyttes fra middels til høy prioritet:

7.2.2 Kunnskapsoppbygging (kartlegging, analyser og overvåking) «Overvåking av etablerte dammer med storsalamander samt overvintringsplasser på land og nærhet til andre dammer.»

7.2.3 Aktive, offensive tiltak (skjøtsel, restaurering og vern) «Ta vare på kjerneområdet for storsalamander vest i/for Lånke (fra Selbuvegen (fv. 705) i øst til Jonsvatnet i vest) (Skei 2017).»

«Restaurere og lage nye overvintringsarealer for salamander rundt eksisterende dammer, spesielt dammer med funn av storsalamander og nærliggende dammer.»

FORSLAG B – INSEKTVENNLIG BEPLANTNING

Tiltakspunktet flyttes fra lav til høy prioritet:

7.2.3 Aktive, offensive tiltak (skjøtsel, restaurering og vern) «Etablere mer insektvennlig beplantning i by og tettsteder.»

FORSLAG C - MYROMRÅDER

Nytt tiltakspunkt med høy prioritet:

7.2.1 Kommunale saksbehandlingsregler

«Legge særlig vekt på å unngå nedbygging eller annen ødeleggelse av myrområder.»

Formannskapets innstilling enstemmig vedtatt.

Harpers (SV) forslag:

Forslag A: Falt med 23 stemmer mot 18 stemmer for forslaget.

Forslag B: Falt med 26 stemmer mot 15 stemmer for forslaget.

Forslag C: Falt med 24 stemmer mot 17 stemmer for forslaget.

Innstilling i Formannskapet - 10.02.2022

I medhold av plan- og bygningsloven § 11-15 vedtas kommunedelplan for naturmangfold datert 20.01.2022.

Følgende prioriterte tiltak i naturmangfoldsplanen (7.2.2. Kunnskapsoppbygging) flyttes fra:

Lav til høy prioritet:

«Etablere et lokalt overvåkningssystem for hekkende fugler, etter mønster av det nasjonale programmet TOV-E.»

Lav til høy prioritet:

«Utrede effekten av turstier på naturmangfoldet. Bør sees i sammenheng med tiltak om å lage en strategi for tilrettelegging av friluftaktiviteter inkl. turstier.»

Middels til høy prioritet:

«Kartlegge tilstand og inngrep i bløtbunnsområder i Sturvika-området med Molovika og utarbeide en plan for restaurering av områder.»

Behandling i Formannskapet - 10.02.2022

Gunnar Uglem (MDG) fremmet følgende endringsforslag:

Følgende prioriterte tiltak i naturmangfoldsplanen (7.2.2. Kunnskapsoppbygging) flyttes fra:

Lav til høy prioritet:

«Etablere et lokalt overvåkningssystem for hekkende fugler, etter mønster av det nasjonale programmet TOV-E.»

Lav til høy prioritet:

«Utrede effekten av turstier på naturmangfoldet. Bør sees i sammenheng med tiltak om å lage en strategi for tilrettelegging av friluftaktiviteter inkl. turstier.»

Middels til høy prioritet:

«Kartlegge tilstand og inngrep i bløtbunnsområder i Storvika-området med Molovika og utarbeide en plan for restaurering av områder.»

Foreløpig votering:

Uglems (MDG) endringsforslag enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til vedtak med det foreløpige vedtatte forslag, enstemmig vedtatt.

Uttalelse i Utvalg Plan og Miljø - 09.02.2022

I medhold av plan- og bygningsloven § 11-15 vedtas kommunedelplan for naturmangfold datert 20.01.2022.

Følgende prioriterte tiltak i naturmangfoldsplanen (7.2.2. Kunnskapsoppbygging) flyttes fra:

Lav til høy prioritet:

«Etablere et lokalt overvåkningssystem for hekkende fugler, etter mønster av det nasjonale programmet TOV-E.»

Lav til høy prioritet:

«Utrede effekten av turstier på naturmangfoldet. Bør sees i sammenheng med tiltak om å lage en strategi for tilrettelegging av friluftaktiviteter inkl. turstier.»

Middels til høy prioritet:

«Kartlegge tilstand og inngrep i bløtbunnsområder i Storvika-området med Molovika og utarbeide en plan for restaurering av områder.»

Behandling i Utvalg Plan og Miljø - 09.02.2022

Lise R. Rasmussen (MDG) fremmet følgende forslag:

Følgende prioriterte tiltak i naturmangfoldsplanen (7.2.2. Kunnskapsoppbygging) flyttes fra:

Lav til høy prioritet:

«Etablere et lokalt overvåkningssystem for hekkende fugler, etter mønster av det nasjonale programmet TOV-E.»

Lav til høy prioritet:

«Utrede effekten av turstier på naturmangfoldet. Bør sees i sammenheng med tiltak om å lage en strategi for tilrettelegging av friluftaktiviteter inkl. turstier.»

Middels til høy prioritet:

«Kartlegge tilstand og inngrep i bløtbunnsområder i Storvika-området med Molovika og utarbeide en plan for restaurering av områder.»

Rasmussens (MDG) forslag enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag med det vedtatte forslag enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

I medhold av plan- og bygningsloven § 11-15 vedtas kommunedelplan for naturmangfold datert 20.01.2022.

Vedlegg

Kommunedelplan for naturmangfold (20.01.2022)

Uttalelse Statens vegvesen (12.10.2021)

Uttalelse Forsvarsbygg (20.10.2021)

Uttalelse Mentz Indergaard (13.11.2021)

Uttalelse Statsforvalteren i Trøndelag (17.11.2021)

Uttalelse Direktoratet for mineralforvaltning (18.11.2021)

Uttalelse Sametinget (18.11.2021)

Uttalelse BirdLife (18.11.2021)

Uttalelse Stjørdal Jeger- og Fiskerforening (19.11.2021)

Uttalelse Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker (19.11.2021)

Uttalelse Trøndelag fylkeskommune (21.11.2021)

Kommentar enhet vei, park og idrett (05.01.2022)

Samlet saksframstilling (30.09.2021)_1.gang

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Planprogram for kommunedelplan for naturmangfold _vedtatt 20.05.2021

Sammendrag

Et forslag til kommunedelplan for naturmangfold (KDP NM) har vært på høring og utlagt til offentlig ettersyn. Det reviderte planforslaget blir nå lagt frem for politisk sluttbehandling. KDP NM har som hovedmålsetting å bidra til å stanse tapet av naturmangfold i Stjørdal gjennom bærekraftig forvaltning. KDP NM skal bidra til å utdype mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel, og gi viktige innspill til kommuneplanens arealdel. KDP NM er ikke juridisk bindende, men vil være veiledende.

Saksopplysninger

BAKGRUNN

Til grunn for utarbeidelsen av KDP NM ligger Stjørdal kommunes vedtak om at vi lever i en klima- og miljøkrise (kommunestyrevedtak i 2019), behov for en plan for forvaltning av

biologisk mangfold (planstrategien 2019-2023) og mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel (2020-2032). Utarbeidelsen av en slik plan er også i tråd med Stortingsmelding nr. 14 (2015-2016), hvor regjeringens ønske var at kommunene skulle utarbeide egne KDP NM. Med bakgrunn i sistnevnte har Miljødirektoratet gitt kommunen økonomiske midler til utarbeidelsen, forutsatt at KDP NM blir vedtatt av kommunen innen 01.03.2022.

Planforslaget er utarbeidet iht. planprogrammet vedtatt 20.05.2021.

Hovedmålsettingen med planen er å bidra til å stanse tapet av naturmangfold i Stjørdal gjennom bærekraftig forvaltning. KDP NM er ikke juridisk bindende, men skal, foruten å følge opp samfunnsdelens mål og strategier, gi viktige innspill til kommuneplanens arealdel (KPA). KDP NM vil være et verktøy som eksempelvis kan brukes for å hjelpe forvaltningen med å vurdere kunnskapsstatusen, ta vare på naturområder, innhente manglende kunnskap og restaurere natur.

KDP NM skal ha en tidshorisont på 12 år, gjeldende fra det tidspunktet planen blir vedtatt, jamfør vedtatt planprogram. Tiltaksdelen skal revideres hyppigere enn temadelen. KDP NM omfatter hele kommunen. Mer informasjon om innhold og omfang, utarbeidelse av en handlingsplan basert på tiltakene m.m. finnes i saksframlegg til 1.gangsbehandling (vedlagt).

POLITISK BEHANDLING

Høringsforslaget ble behandlet av utvalg plan og miljø 01.09.2021 (sak 141/21) og vedtatt sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn av formannskapet 30.09.2021 (sak 102/21). Den politiske behandlingen var enstemmig og innebar ingen merknader.

HØRINGSUTTALELSER

Planforslaget har vært på høring og utlagt til offentlig ettersyn i perioden 07.10.-19.11.2021. Totalt er det mottatt ti uttalelser. Kort oppsummert er det en positiv oppslutning til at kommunen har utarbeidet en kommunedelplan for naturmangfold og at den er såpass omfattende. Uttalelsene inneholder bl.a. konkret informasjon om arter og naturtyper, forslag til tiltak, spørsmål angående reguleringsplaner samt ønsker om arealnøytralitet og regulering av stinettverk. Hovedtrekkene i uttalelsene med kommunedirektørens kommentarer er oppsummert på slutten av dette saksframlegget. Alle uttalelsene ligger også vedlagt saken.

ENDRINGER ETTER HØRINGSRUNDE

Tiltaksdelen har blitt oppdatert med noen nye tiltak mens andre har blitt revidert. En komplett oversikt over tiltaksendringene er vist i tabell 1. Ellers har planen blitt revidert noe mtp. saksbehandling knyttet til nml §§ 8-12 og vannforskriften § 12, temaene myr, marint, vern og naturmangfoldstrusler med informasjon om strandsoneaksjon og stinettverk, samt en presisering av arter mtp. samlet belastning. Resten av endringene er i hovedsak kosmetiske.

Tabell 1: Oppsummering av nye og reviderte tiltak.

Tiltak				
Hvor*	Formulering	Nytt	Rev.	Hvorfor
7.2.1 H	Forbedre saksbehandlingsrutiner slik at nml §§ 8-12 ivaretas.	X		Uttalelse fra Statsforvalteren.
7.2.1 H	Forbedre saksbehandlingsrutiner slik at vannforskriften § 12 ivaretas.	X		Uttalelse fra Statsforvalteren.
7.2.1 H	I høringsbrev som gjelder dispensasjonssaker skal kommunens foreløpige vurderinger av nml	X		Uttalelse fra Statsforvalteren.

	§§ 8-12 og vannforskriften § 12 inngå			
7.2.1 H	Planlegges tiltak som innebærer tap av naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse og økologiske funksjonsområder, så skal det <i>som siste utvei</i> etterstrebes kompensasjon i minst 1:3 forhold <i>med areal av tilsvarende verdi</i> .		X	Presisering med tekst i <i>kursiv</i> .
7.2.1 H	Stille krav om at kompenserende tiltak for naturmangfold skal være avklart gjennomførbare og inngå i planforslag til høring og offentlig ettersyn. Også konsekvenser av kompenserende tiltak skal beskrives og inngå i planforslaget. Frist for gjennomføring skal fremgå av bestemmelsene. Dersom det er nødvendig med en egen planprosess for kompenserende tiltak, skal denne kjøres parallelt med hovedplanprosessen og rekkefølgekrav sikres i hovedplanen. Dersom kompenserende tiltak ikke lar seg gjennomføre, må det vurderes om konsekvensene er så store at planforslag ikke skal vedtas.	X		For å kunne sikre at evt. komp. tiltak bl.a. har nødvendig tillatelse fra annen myndighet og grunneier, slik at planforslag kan vedtas med sikkerhet om at komp. tiltak er lov å gjennomføre, er praktisk gjennomførbare og blir gjennomført.
7.2.1 M	Stille krav om at for planlagte tiltak som krever godkjenning, skal det etableres tilstrekkelige hensynssoner rundt naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse og økologiske funksjonsområder, <i>samt tas hensyn til naturmiljøet både i anleggs- og driftsfase og ved eventuell tilrettelegging for etterbruk</i> .		X	Presisering med tekst i <i>kursiv</i> , bl.a. som følge av uttalelse fra BirdLife om sandsvale og grustak.
7.2.2 H	Lage en strategi for hvilke områder i kommunen som skal prioriteres for tilrettelegging av friluftaktiviteter, <i>inkludert turstier</i> , samt hvilke områder som skal skjermes for aktiviteter og tilrettelegging som gir negativ påvirkning på naturmangfoldet.		X	Flyttet fra M til H prioritet. Presisering med tekst i <i>kursiv</i> , bl.a. som følge av uttalelse fra Naturvernforbundet.
7.2.2 M	Kartlegge tilstand og inngrep i bløtbunnsområder i Stovika-området med Molovika og utarbeide en plan for restaurering av områder.	X		Uttalelse fra Mentz Indergaard.
7.2.2 M	Overvåking av etablerte dammer med storsalamander samt overvintringsplasser på land og nærhet til andre dammer.		X	Flyttet fra L til M prioritet, bl.a. som følge av uttalelse fra Naturvernforbundet.
7.2.2 L	Utrede effekten av turstier på naturmangfoldet.	X		Uttalelse fra Naturvernforbundet.
7.2.3 H	Ta vare på Halsøen, Gråelvosen og Langøra, da dette er svært viktige områder for fugl, stor elvebreddedderkopp <i>og fisk</i> .		X	Presisering med tekst i <i>kursiv</i> , bl.a. som følge av uttalelse fra Naturvernforbundet.
7.2.3 H	Etablere en skånsom åpning av vannspeil i innerste del av strandenga i Folvika (Folvikbukta), og anlegge mindre hekkeholmer	X		Uttalelse fra BirdLife.

	for vadefugler (Øien 2018b).			
7.2.3 H	Øke innslaget av grønne kantsoner i kulturlandskap, både jordbruksområder og bebygde områder, samt følge opp grønn plakat fra 2002.		X	Flyttet fra M til H prioritet, bl.a. som følge av uttalelse fra Naturvernforbundet.
7.2.4 M	Informere innbyggere generelt og grunneiere og næringsliv spesielt om naturmangfoldlovens generelle forvaltningsprinsipp (§ 15).	X		Uttalelse fra BirdLife.

* Tallet viser til kapittel i KDP NM mens H = høy, M = middels og L = lav prioritet.

Vurdering

Forslaget til KDP NM som nå blir lagt frem for politisk sluttbehandling, er et produkt av tilgjengelig kunnskap, samarbeid mellom kommuneadministrasjonen og Miljøfaglig Utredning (ekstern fagkompetanse), øvrige eksterne fagfolk og ulike lokale ressurspersoner innenfor miljørelaterte organisasjoner, samt uttalelser fra myndigheter, grunneiere og lokale organisasjoner ved høringer av planprogram og planforslag. Det har vært en grundig prosess, så kommunedirektøren er trygg på at KDP NM slik den fremstår nå vil være et verktøy politikere, saksbehandlere, tiltakshavere, grunneiere med flere vil ha nytte av. Aktiv bruk av og gjennomføring av tiltakene i KDP NM vil bidra til å stanse tapet av naturmangfold i Stjørdal gjennom bærekraftig forvaltning.

Ved forrige politiske behandling poengterte kommunedirektøren at gjennomføring av en del av tiltakene forutsetter at kommunen selv stiller med økonomiske midler, men det er også andre faktorer som er viktig. Enhet vei, park og idrett har i sin kommentar (vedlagt) til en konkret uttalelse om områder for pollinerende insekter/robotgressklippere (høringsuttalelse 9.12), påpekt hvilke utfordringer enheten står i i sitt daglige virke. Kommunedirektøren vil med dette konkrete eksempelet poengtere at tilgjengelige ressurser i kommuneadministrasjonen også er en viktig premiss for suksess knyttet til gjennomføring av tiltakene i KDP NM.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at KDP NM datert 20.01.2022 blir vedtatt.

Oppsummering av høringsuttalelser med kommunedirektørens kommentarer

1. Statens vegvesen (12.10.2021)

- 1.1 Vi vil understreke at alle vegeiere, herunder Statens vegvesen, fylkeskommunen og kommunen, har et ansvar. Veibygging er blant de større arealinngrepene i norsk natur, og drift av vegnettet forurensner miljøet. Vi i Statens vegvesen har et stort ansvar for å gjøre tiltak og ta hensyn til naturmangfoldet og vannmiljøet ved planlegging, bygging og drift og vedlikehold av veiene på en bærekraftig måte. Tiltak som hindrer dyrepåkjørsler, som sikrer gode vandringsveier og som hindrer forurensning eller spredning av fremmede arter vil være viktig for å redusere negative konsekvenser for naturmangfoldet. Statens vegvesen ber om at tiltak som berører riksvegnettet (E6 og E14) planlegges og avklares med oss, før disse igangsettes. Statens vegvesen har ut fra sitt ansvarsområde ingen ytterlige merknader til kommunedelplanen for naturmangfold. Vi er veldig positive til at det utarbeides en så omfattende kommunedelplan, og ønsker å gi honnør til Stjørdal kommune for dette initiativet.
- Kommunedirektørens kommentar
Uttalelsen er tatt til orientering.

2. Forsvarsbygg (20.10.2021)

- 2.1 Med utgangspunkt i at det henvises til at en rekke avveininger skal og må gjøres i kommuneplanens arealdel, burde kommunedelplan for naturmangfold på en tydeligere måte angitt hvilke konkrete verdier, områder og tiltak som det er viktigst å hjemle i arealdelen.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren har forståelse for at Forsvarsbygg ønsker seg en konkret oversikt over hva fra KDP NM som bør inn i KPA. Ved utarbeidelse av KDP NM ble det valgt å lage en tiltaksplan som grunnlag for en senere handlingsplan, da sistnevnte krever mer tid og modning. Valget ble gjort av hensyn til pågående arbeid med andre planer som trenger innspill fra KDP NM, samt Miljødirektoratets frist for vedtak av KDP NM mtp. økonomisk støtte. Også behovet for å snarlig få vedtatt en KDP NM som kan brukes av både saksbehandlere og politikere, f.eks. til identifisering av kompenserende tiltak i reguleringsplan, tilsa at arbeidet i denne omgang skulle begrenses til en tiltaksplan. I en handlingsplan vil det blant annet bli identifisert hvordan tiltak skal følges opp, eksempelvis som bestemmelser i KPA. I arbeidet med KPA vil ulike hensyn bli avveid, deriblant hensynet til naturmangfold. KPA er juridisk bindende, mens KDP NM er veiledende. Forsvarsbygg er velkomne til å uttale seg om forslag til revidert KPA når den tid kommer.

- 2.2 I planforslaget burde det også ha vært omtalt at arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel pågår nå, noe som vil sikre en sammenheng i tid mellom kommunedelplan for naturmangfold og arealdelen.

Kommunedirektørens kommentar

I omtalen av KPA i kap. 1.2.4 står det at KPA er under rullering, og det er understreket at KDP NM vil gi viktige innspill til KPA. Sistnevnte er også presisert i kap. 1.1.1 (bakgrunn for planen). God integrering av kommunedelplan for naturmangfold i kommuneplanens arealdel er samtidig gitt høyeste prioritet (kap. 7.2.1).

- 2.3 Vi savner en tydeligere henvisning til vedtatte arealplaner, og pågåendene

planprosesser. For eksempel vises det til behovet for å sikre viktige naturverdier på Langøra, men det omtales ikke til at det i 2019 ble vedtatt en egen kommunedelplan for Langøra som gir rammer og føringer for både bevaring av naturmangfold, men som også legger til rette for utvidelse av flyoperative arealer og andre arealer for Forsvaret og Avinor på Langøra.

Kommunedirektørens kommentar

I KDP NM er det foreslått flere tiltak som er i områder hvor det er reguleringsplaner, og det er ikke hensiktsmessig å nevne alle vedtatte reguleringsplaner. At slike tiltak er foreslått innebærer ikke at reguleringsplanene settes til stede, men heller at det skal bli vurdert om reguleringsplanene ivaretar naturverdiene og om det bør tas ytterligere grep for å sikre ivaretagelse. Merk at KDP NM er en veileder, og tiltakene vil i så måte være gode påminnere ifm. relevant saksbehandling som for eksempelvis ved søknad om dispensasjon.

- 2.4 Forsvarsbygg har i innspill til KPA påpekt at etablering av regulert turveg langs med Stjørdalselva, og da spesielt forbi Kirkesletta, vil kunne gå utover både dagens kantsone og ha innvirkning på Forsvarets interesser. Dersom planlagt turveg ikke kan etableres med en løsning som er tilfredsstillende for Forsvaret når det gjelder arealbruk og sikkerhet, vil Forsvarsbygg måtte fremme innsigelse ved høring av KPA. Forsvarsbygg er ikke kjent med arbeidet som pågår når det gjelder grønnstrukturplan, men ønsker av hensyn til sikkerheten rundt Værnes garnison å bli involvert hvis planarbeidet berører kantsonen langs Stjørdalselva forbi Værnes garnison, eller andre av Forsvarets eiendommer. Det er ønskelig at kantsonen opprettholdes fremfor at det etableres offentlig turveg, da forutsatt at sikkerhet og arealbruk for Forsvaret ivaretas.

Kommunedirektørens kommentar

Ivaretagelse av biologisk mangfold er en viktig premiss i arbeidet med grønnstrukturplanen. Å vurdere tilrettelegging for friluftsliv, deriblant den nevnte turvegen, inngår også i dette arbeidet. Grønnstrukturplanen er under utarbeidelse og vil gi innspill til KPA. Den delen av Forsvarsbyggs uttalelse til KDP NM som angår grønnstrukturplanen vil bli håndtert gjennom arbeidet med grønnstrukturplanen. Her vil det også bli anledning for Forsvarsbygg å komme med en egen uttalelse ifm. kommende høring av denne. Forsvarsbyggs tidligere uttalelse gitt ifm. KPA vil bli håndtert gjennom arbeidet med KPA.

- 2.5 Vi ser at det er et tiltak som går på å overvåke strandengene langs Langøra for å få bedre oversikt over forekomst og status til krevende og rødlistene plantearter. Når det gjelder overvåkning må arbeidet skje i en fortsatt tett dialog med Forsvarsbygg da store deler av Langøra er militært område.

Kommunedirektørens kommentar

Uttalelsen er tatt til orientering.

- 2.6 For Langøra er det uavklart hvilke føringer i kommunedelplan for naturmangfold som skal innarbeides i arealdelen når det nylig er vedtatt en egen kommunedelplan for Langøra. Dette blir ytterligere uklart når planprogrammet for kommuneplanens arealdel ikke beskriver om nylig vedtatt kommunedelplan for Langøra skal bestå som en egen plan og dermed ikke revideres, eller om den skal innarbeides i arealdelen og dermed revideres som en del av arealdelen. Stjørdal kommune har i møte antydnet at kommunedelplan for Langøra vil bestå som en egen plan.

Kommunedirektørens kommentar

Det er per nå ikke tatt stilling til om kommunedelplanen for Langøra skal

inkorporeres i KPA eller ikke, men dette er noe som tas som en del av kommuneplanprosessen.

- 2.7 Et av tiltakene går på å etablere kantsone med naturlig vegetasjon langs vassdrag der det mangler, bl.a. langs Kvernhusbekken. Forsvarsbygg har i utgangspunktet ikke spesielle merknader til at det etableres kantsoner, men vi gjør oppmerksom på at Kvernhusbekken går gjennom eiendommer hvor det er tinglyste råderettighetserklæring i form av sikkerhetssoner knyttet til Forsvarets aktivitet på gnr./bnr. 4/17 Hammerkammen. Vi ber om at Stjørdal kommune tar kontakt med Forsvarsbygg før det gjennomføres tiltak langs bekken innenfor sikkerhetssonen.
- Kommunedirektørens kommentar
Kvernhusbekken omfattes av den vedtatte reguleringsplanen 3-053 E6 Kvithammar – Åsen. I den planen inngår omlegging av bekken og reetablering av kantsonen. Dersom det skal settes i gang tiltak utover dette som berører Forsvarsbyggs interesser, vil Forsvarsbygg bli kontaktet.

- 2.8 Vi har i vårt innspill til kommuneplanens arealdel signalisert behov for å ha dialog med Stjørdal kommune om evt. synliggjøring av sikkerhetssoner i arealdelen, og hvilke begrensinger de gir for aktivitet innenfor sikkerhetssonene.
- Kommunedirektørens kommentar
Dette håndteres gjennom kommuneplanprosessen.

3. Mentz Indergaard (13.11.2021)

- 3.1 Det foreslås en tilføyelse som parentes i teksten om marint naturmangfold (kap. 4.7): «(mellom Stjørdal havn med Storvika og Molovika i øst og Kleivan i vest)».

Kommunedirektørens kommentar

Tilføyelsen er en geografisk presisering, men den virker ikke strengt nødvendig for det faglige innholdet og i teksten i KDP NM er det henvist til kilder som gir en bedre geografisk presisjon. KDP NM forblir derfor uendret.

- 3.2 Det foreslås en tilføyelse i teksten om ålegras i kap. 4.7: «– som så sent som i juli 2001 ble påvist i indre del av den nå oppfylte Molovika –».

Kommunedirektørens kommentar

Tilføyelsen gir en mer presis statusvurdering, men den virker ikke strengt nødvendig for det faglige innholdet. Kommunedirektøren kan ikke se at dette funnet ligger ute på Artskart. Alle som gjør viktige funn bør registrere disse på Artskart, eksempelvis via Artsobservasjoner. KDP NM forblir derfor uendret.

- 3.3 Det foreslås en tilføyelse i teksten om føre-var-prinsippet (kap. 6.2): «og store marine alger (tang og tare)».

Kommunedirektørens kommentar

Tilføyelsen vurderes både som relevant og korrekt. Strengt tatt gjelder nok det dårlige kunnskapsnivået for de aller fleste marine organismer, men forslaget trekker fram viktige nøkkelarter som bør ha et særlig høyt fokus. KDP NM har blitt revidert.

- 3.4 Det foreslås en tilføyelse i teksten om samlet belastning (kap. 6.3): «med indirekte negative konsekvenser for bl.a. store deler av Vikanbukta fuglefredningsområde».

Kommunedirektørens kommentar

Tilføyelsen kan være korrekt, men det er i øvrig tekst ikke lagt opp til et tilsvarende detaljeringsnivå i vurderingene av samlet belastning. KDP NM forblir derfor uendret.

- 3.5 Det foreslås en tilføyelse i teksten om tiltak for kunnskapsoppbygging (kap. 7.2.2): «Den kritiske situasjonen for bløtbunnsområdene i Storvika og Molovika er allerede godt dokumentert og kan nyttes som pilotprosjekt for restaurering (jf. 7.2.3)».

Kommunedirektørens kommentar

Tilføyelsen kan være relevant. Det er ikke utenkelig at dette er egnet som et pilotprosjekt, men om dette er det best egnede pilotprosjektet bør vurderes i en restaureringsplan. Det virker litt unødvendig og noe uryddig å gi klare føringer i så måte i kommunedelplanen. KDP NM forblir derfor uendret.

- 3.6 Det foreslås en tilføyelse « » i teksten om aktive, offensive tiltak (kap. 7.2.3): Restaurere og nydanne gruntvannsområder i og inntil deltaet til Stjørdalselva «og i Storvika-området med Molovika».

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren ser at en slik tilføyelse kan være riktig for å få presisert at tiltaket også kan gjelde de nevnte områdene. Imidlertid er det nødvendig med mer kartlegging i disse bløtbunnsområdene før det kan settes opp et tiltak om restaurering. Et nytt tiltak om kartlegging er derfor lagt til i kap. 7.2.2 middels prioritet. For øvrig er Storvika et statlig sikret friluftsområde hvor nettopp friluftsliv skal prioriteres. Om det er hensiktsmessig (sandinnsig) samt i tråd med friluftsområdets bestemmelser å restaurere gruntvannsområde her, må det bli tatt stilling til på et senere tidspunkt.

- 3.7 Det forslås å legge til en ny kilde i kapittel 8.2 – Indergaard (2018/2021) som handler om forslag til restaurering av viktige bløtbunnsarealer i Storvika-området.

Kommunedirektørens kommentar

Innholdet i kildene (2018 og 2020 (2021 er feil)) anses som relevant for teksten om marint naturmangfold (kap. 4.7). Denne teksten har derfor blitt revidert med at det foreligger noe kartlegging og restaureringsforslag for Storvika-området. Kildene er lagt til i kap. 8.1, da de er skriftlige (finnes i kommunens saksarkiv).

4. Statsforvalteren i Trøndelag (17.11.2021)

- 4.1 Flere av temaene har berøringspunkter mot både jord- og skogbruk. For utarbeidelsen av handlingsplan og gjennomføring av tiltak i skjæringspunktet med landbruksinteresser, legger vi til grunn at landbruksmyndighetene blir involvert på en hensiktsmessig måte.

Kommunedirektørens kommentar

Det er tett tverrfaglig dialog hva gjelder flere av tiltakene i KDP NM, deriblant tiltak som berører landbruket.

- 4.2 Kommunedelplanen for naturmangfold er et faglig solid dokument. Vi ønsker å gi ros til kommunen for planen. Det er et grundig arbeid som ligger bak.

Kommunedirektørens kommentar

Uttalelsen er tatt til orientering.

- 4.3 Tiltaksdelen for saksbehandlingsrutiner kan gjerne omformes til bestemmelser eller retningslinjer i arealdelen.

Kommunedirektørens kommentar

KDP NM har som et tiltak å integrere viktige, relevante føringer gitt i KDP NM, deriblant tiltak i kap. 7.2.1 kommunale saksbehandlingsrutiner, i den juridisk bindende kommuneplanens arealdel.

- 4.4 Vi ønsker å minne om at det ved behandling av dispensasjonssaker må foretas vurderinger knyttet opp mot naturmangfoldet. Pr. i dag gjennomfører Stjørdal kommune svært få vurderinger før disse sakene sendes på høring. En slik praksis kan gjøre sakene for dårlig opplyst, og det kan fattes beslutninger på et for tynt grunnlag. I verste fall kan dette gi uønskede tap av sårbare arter eller naturtyper.

I alle typer saker hvor naturmangfold berøres forventer vi at det legges vekt på ivaretagelse av naturmangfoldet, blant annet gjennom vurdering av prinsippene i nml §§ 8-12. Det kan gjerne komme tydeligere frem i denne planen, og videre i arealdelen til kommuneplanen. Vi viser også til vannforskriftens miljømål. Ved mulige inngrep i vassdrag skal kommunen gjøre en vurdering så tidlig som mulig etter vannforskriftens § 12.

Kommunedirektørens kommentar

I alle dispensasjonssaker som berører naturmangfold legges de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8-12 til grunn for kommunens saksbehandling, og fremgår av dispensasjonsvedtakets begrunnelse jf. nml § 7. Kommunen har ikke hatt som praksis å foreta vurderinger av naturmangfoldet i høringsbrevet som sendes Statsforvalteren i dispensasjonssaker etter pbl, men er enig i at praksisen kan forbedres med den hensikt å gjøre slike saker mer opplyste. Gode saksbehandlingsrutiner er et av fire fokusområder for å ta vare naturmangfoldet i kommunen, og det er derfor lagt inn et nytt tiltak (kap. 7.2.1 høy prioritet) om at i høringsbrev vedrørende dispensasjonssaker, skal kommunens foreløpige vurderinger av nml §§ 8-12 og vannforskriften § 12 inngå.

Statsforvalterens tips om en tydeliggjøring av at vurderinger av nml §§ 8-12 og vannforskriften § 12 i skal inngå i all saksbehandling hvor naturmangfold blir berørt, er lagt til i henholdsvis kap. 1.3.1 og 1.3.2. I tillegg er det presisert i tiltak at saksbehandlingsrutiner skal forbedres slik at nml §§ 8-12 og vannforskriften § 12 ivaretas (kap. 7.2.1 høy prioritet).

- 4.5 Det kan med fordel være en egen oversikt over verneområdene hvor Stjørdal kommune er forvaltningsmyndighet.

Kommunedirektørens kommentar

I tillegg til å vise hvor det ligger verneområder, vil et slikt kart også bidra til å gi en oversikt over verneomfang, noe som er relevant ift. bl.a. samlet belastning (nml § 10). Et kart som viser verneområder i kommunen med fordeling av forvaltningsansvar, er lagt til i kap. 5.1.

5. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) (18.11.2021)
- 5.1 DMF har ingen merknader til planforslaget som har vært på høring.
Kommunedirektørens kommentar
Uttalelsen er tatt til orientering.
6. Sametinget (18.11.2021)
- 6.1 Vi ber om at kommunen tar grep for å involvere samiske interesser, samt å få fram tradisjonell samisk kunnskap om naturmangfold, før planvedtak. Kommunal planlegging må sikre reindriften det nødvendige arealvernet for å kunne drive.
Kommunedirektørens kommentar
De respektive reinbeitedistriktene i kommunen har blitt direkte kontaktet og fått mulighet til å både uttale seg om planprogrammet som var på høring og nå planforslaget for denne planen. I løpet av høsten 2021 har i tillegg kommuneadministrasjonen hatt et dialogmøte med reinbeitenæringen, representert ved plankonsulenten for Nord-Trøndelag reinbeiteområde og leder av Essand reinbeitedistrikt, ifm. pågående utarbeiding av kommuneplanens arealdel og grønnstrukturplan. Særlig kommuneplanens arealdel er egnet til å ivareta samenes interesser da den vil være juridisk bindende. Gjennom kommunedelplanen for naturmangfold vil kommunen etterstrebe å ta vare på utmarka i kommunen og gi viktige innspill til blant annet kommuneplanens arealdel, hvilket vil kunne være positivt for reinen, reinbeitedistriktet og samisk kultur for øvrig.
7. BirdLife Norge – Stjørdal lokallag (18.11.2021)
- 7.1 Vi vil med dette gi en honnør til Stjørdal kommune for utarbeidelse av en omfattende plan for naturmangfold. Planen presenterer en grundig gjennomgang av bakgrunn, kunnskapsinnsamling, naturverdier, kunnskapsstatus for de ulike naturtypene, hva som påvirker naturverdiene, og tiltaksplan med prioriteringer, samt ei lang liste over kilder og referanser.
Kommunedirektørens kommentar
Uttalelsen er tatt til orientering.
- 7.2 Ivaretagelse av fuglearter i kultur- og jordbrukslandskapet må bli høyt prioritert. Skal vi fortsatt oppleve vipe, storspove og sanglerke må det settes inn tiltak straks, og det må settes av områder til disse artene, samt drive opplysningsarbeid overfor gårdbrukere.
Kommunedirektørens kommentar
Kommunedirektøren er enig i at det er viktig å ivareta fuglearter i kultur- og jordbrukslandskapet. Derfor er det i planen tiltak som omhandler etablering av lokalt overvåkingssystem for hekkende fugl og informasjon til grunneiere om tilskuddsordninger og muligheter for å øke biologisk mangfold i kulturlandskapet.
- 7.3 Nedbygging av strandsonen og strandenger har hatt stor negativ påvirkning av fuglelivet ved fjorden. Et lokalt tiltak for å bøte på dette vil f.eks. være å gjøre en skånsom åpning av vannspeil i innerste del av strandenga i Folvikbukta, og anlegge mindre hekkeholmer for vadefugler.
Kommunedirektørens kommentar
I Folvika (Folvikbukta) er naturtypen strandeng og strandsump registrert. Vannspeilet her har over tid blitt gjengrodd. Kommunedirektøren er enig i at en åpning av dette med tilhørende etablering av hekkeholmer vil kunne være positivt for fuglelivet ved fjorden. Også fordi området ligger inntil Vikanbukta fuglefredningsområde som har høy verdi. En slik åpning har også blitt vurdert av

NTNU vitenskapsmuséet (2018) til å kunne være positivt mtp. det botaniske mangfoldet. Forslaget har blitt lagt til som et tiltak med høy prioritet i kap. 7.2.3.

- 7.4 Sandsvalen er rødlistet som nær truet, og naturlige reirplasser langs elver og bekker har blitt sterkt redusert gjennom elveforbygninger. Grus- og sandtak fungerer nå som en erstatning for tapte naturlige hekkeplasser, og det må stilles krav til drivere om å ta hensyn til hekkende sandsvaler.

Kommunedirektørens kommentar

Sandsvale og andre sandtilknyttede arter, herunder insektarter, er i tilbakegang grunnet blant annet fragmentering av økologiske funksjonsområder. Kommunen regulerer grus- og sandtak gjennom reguleringsplan og kan stille krav til nye anlegg gjennom reguleringsbestemmelser. Tillatelse til selve driften konsesjonsbehandles av Direktoratet for mineralforvaltning. For eksisterende anlegg kan kommunen gi innspill ved revisjon av driftskonsesjon om at det bør stilles vilkår i denne som bidrar til å sikre levevilkårene for rødlistede, sandtilknyttede arter, herunder sandsvale og insektarter.

Eksisterende tiltak om krav til planlagte tiltak (7.2.1 middels prioritet) er utvidet til å inkludere at det må tas hensyn til naturmiljøet i både anleggs- og driftsfase, og ved eventuell tilrettelegging for etterbruk. I tillegg kan kommunen minne aktørene på det generelle forvaltningsprinsippet i nml § 15, som sier at «Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Ved enhver aktivitet skal unødige skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås.» Dette er satt opp som et nytt tiltak (kap. 7.2.4 middels prioritet). Å vurdere fjerning/flytting av elveforbygninger der det er mulig (kap. 7.2.3 middels prioritet), er også tiltak som blant annet kan være positivt for sandsvalen.

- 7.5 Hogst av skog i sommermånedene: Oss bekjent skal alt tømmer miljøsertifiseres av kommunen for hogst, slik at tømmeret kan selges med riktig sertifisering. I sommer var det flere «sommerhogster» i det man kan kalle artsrik skog. Denne er i utgangspunktet vernet i hekkeperioden, jfr. Norsk PEFC skogstandard.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren skjønner godt at det stilles spørsmål ved at det avvirkes skog i den sårbare hekketiden. Skogbruk er ei helårsnæring hvor det avvirkes hele året. Det er i dag ingen lovhjemler som forbyr eller regulerer hogst på sommerhalvåret på generell basis med hjemmel i offentlig lovverk. Det er ingen godkjenning av ordinær hogst i Norge av offentlig skogmyndighet, med mindre det dreier seg om hogst i vernet skog. For sistnevnte er det meldeplikt. Norsk PEFC skogstandard har følgende aktuelle retningslinje: «Det skal legges vekt på å unngå skogsdrift i perioden mai, juni og juli i skog av spesiell betydning for fuglelivet, som eldre (hkl. 4 og 5) sjiktet lauvtreddominert skog. Med skogsdrift menes maskinell hogst av skogsvirke til industriformål av et visst omfang.» Iht. nml § 6 har alle en generell aktsomhetsplikt for å unngå skade på naturmangfoldet. Å minne skogbruket på dette er noe som inngår i tiltaket om å jobbe for en mer bærekraftig skogforvaltning (kap. 7.2.1 middels prioritet).

- 7.6 Det er svært viktig å opprettholde eksisterende og etablere nye grønne korridorer mellom naturområder.

Kommunedirektørens kommentar

I kommuneplanens samfunnsdel er bevaring av økologiske funksjonsområder en av strategiene for å nå målet om at Stjørdal skal være en foregangskommune innen klima- og miljøtiltak. Økologiske funksjonsområder, herunder korridorer, har stort fokus i kommunedelplanen og er blant annet beskrevet i kap. 4.11.1. Tiltak som går på kompensasjon av økologiske funksjonsområder i minst 1:3 forhold, krav om sammenhengende grønnstruktur for nye utbyggingsprosjekter og sikre sprednings- og vandringsmuligheter har blitt gitt høy prioritet (kap. 7.2.1). Andre tiltak, som eksempelvis å utarbeide en strategi for bevaring og styrking av kantsoner (kap. 7.2.1 høy prioritet), øke innslaget av grønne kantsoner i kulturlandskap (kap. 7.2.3 middels prioritet) og informasjonsarbeid knyttet til verdien av naturlige kantsoner (kap. 7.2.4 lav prioritet), vil alle kunne bidra til å opprettholde og etablere nye grønne korridorer.

8. Stjørdal Jeger- og Fiskerforening (19.11.2021)

- 8.1 FNs naturpanel har slått fast at tap av arealer og leveområder er den største trusselen mot natur og naturmangfold. Hensynsfull arealbruk, blant annet når det kommer til boligutbygging, veier og annen infrastruktur, blir viktig når Stjørdal skal vokse og samtidig ta vare på natur. Det bør derfor etterstrebese arealnøytralitet. Dette kan ikke oppnås uten økt fokus på gjenbruk og fortetting av arealer, fremfor omdisponering av dyrket mark, naturområder og igjenfylling i sjø.

Kommunedirektørens kommentar

Arealnøytralitet håndteres gjennom den pågående revideringen av KPA. I det vedtatte planprogrammet til KPA står det at «Nedbygging av naturområder bør unngås, og det skal tilstrebes arealnøytralitet. Arealnøytralitet vil si at dersom det er nødvendig å bygge ned naturområder med viktig biologisk mangfold skal det etableres tilsvarende områder i nærheten.» Det er KPA som med hjemmel kan fastsette arealnøytralitet med tilhørende bestemmelser for reguleringsplaner, byggesaker m.m.

- 8.2 Kommunen bør vurdere å avsette en årlig søknadsbasert pott som lag og foreninger kan søke på til gjennomføring av aktuelle tiltak. Dette er en måte å skape naturglede, læring og dugnadsvilje, samt økt gjennomføringskraft. Som eksempel har vi sett stort dugnadsengasjement rundt bekkerestaurering i Stjørdal og omkringliggende kommuner de siste årene.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren verdsetter dugnadsengasjement, er enig i at dette har mange positive effekter og vil etterstrebe å involvere relevante lag og foreninger for gjennomføring av tiltak. Om det skal være en årlig pott med midler som lag og foreninger kan søke på, er noe kommunedirektøren vil ta stilling til på et senere tidspunkt. For øvrig finnes det flere muligheter for frivillige lag og foreninger til å få økonomisk bistand til tiltak, bl.a. kan det søkes om dette hos Statsforvalteren for enkelte tema.

- 8.3 Et moment vi savner i den gjeldende tiltaksdelen er fokus på den enorme veksten i antall turstier i kommunen. Det er opparbeidet hundrevis av turmål på kort tid, hvor tilsynelatende ingen av dem har noen spesiell plan for vedlikehold. I alle våre allmenninger er det nå milevis med stier – til og med parallelt med hverandre – hvor ferdslen har ført til store sår og skader i terrenget (ofte myr). Vi registrerer stadig nye skilt (gjerne uten skrift på) som peker i retning nye stier. Vi

mener noen må ansvarliggjøres for den store slitasjen dette medfører. Ingen nye stier kan etableres så lenge det er så store skader på naturen som det er nå, og mange av de eksisterende stiene må stenges (fjerne skilting og turmål) så lenge man ikke klarer å drifte de som er der. Omfanget i seg selv vil ikke bare gå ut over floraen, men sannsynligvis også kunne påvirke dyrelivet enkelte steder. Det er ingen skilting eller informasjon om hensyn man må ta i hekke- og yngletiden, og heller ingenting som tyder på at stietablering er gjort med hensyn til sårbare naturområder. Turgåing og kanalisering er utgangspunktet bra, men utviklingen vi ser nå er i våre øyne en trussel mot naturmangfoldet i kommunen, og må derfor vies plass i tiltaksdelen av planen.

Kommunedirektørens kommentar

I kap. 5.7 er etablering og bruk av turstier og turmål beskrevet som en trussel mot naturverdiene. Denne delen har i siste revisjon av planen blitt utbrodert noe. Videre er det et eksisterende tiltak som går på å lage en strategi for hvilke områder i kommunen som skal prioriteres for tilrettelegging av friluftaktiviteter, samt hvilke områder som skal skjermes for aktiviteter og tilrettelegging som gir negativ påvirkning på naturmangfoldet (kap. 7.2.2). Dette vil inngå i arbeidet med grønnstrukturplanen som skal lages og som nå er under utarbeidelse. Tiltaket har blitt revidert til å inkludere turstier som en presisering og har blitt flyttet fra middels prioritet til høy prioritet. I tillegg er det satt inn et nytt tiltak (kap. 7.2.2 lav prioritet), hvor effekten av turstier på naturmangfoldet bør utredes (se kommunedirektørens kommentar til 9.2).

For øvrig ser kommunedirektøren utfordringen med det omfattende og uregulerte stinettverket som har blitt etablert, selv om det også er flere positive aspekter ved et slikt tilbud som bedre folkehelse, m.m. I og med at problematikken er privatrettslig, er det grunneier som kan stille krav om stier på privat grunn. Dagens regelverk gir ikke kommunen hjemmel for å komme i inngripen med utfordringen, men kommunedirektøren har et pågående arbeid hvor det blir vurdert hvilke ytterligere tiltak som kan og bør iverksettes.

9. Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker (19.11.2021)

- 9.1 Sammenlignet med moderne jordbrukslandskap hadde det gamle kulturlandskapet større forekomst av blomsterplanter som var viktige for pollinerende insekter som humler og bier. Å bedre forholdene for pollinerende insekter er et viktig tema i dagens naturforvaltning, og vi savner en omtale av dette i kap. 4.2 om kulturlandskap.

Kommunedirektørens kommentar

Kapittel 4, inkludert 4.2, skal beskrive naturmangfoldet i kommunen og kunnskapen om det. Det skal ikke inneholde forvaltningsråd. Pollinerende insekter er en viktig del av dette naturmangfoldet, og kunne derfor vært nevnt som gruppe. Problemet er kunnskapsnivået, som er oppsummert under de ulike naturtypene og som er dårlig. Som oppfølging til dette er det eksisterende tiltak som går på å få kartlagt insekter, deriblant i eng (kap. 7.2.2 middels prioritet).

Det foreligger en nasjonal tiltaksplan for pollinerende insekter (Klima- og miljødepartementet 2020). I denne er det satt fram en rekke ganske konkrete tiltak, som å styrke kartlegging og overvåking, ulike former for skjøtsel og hensyn samt mer formidling. Et av tiltakene har tittel: «Styrke hensynet til ville pollinerende insekter i kommunal forvaltning». Der inngår bl.a. planlegging av

grønn infrastruktur som et punkt. Flere av tiltakene i kommunedelplanen retter seg mot dette, bl.a. i kap. 7.2.1 om kommunale saksbehandlingsrutiner. Her er det tiltak som å utarbeide en strategi for bevaring og styrking av kantsoner og krav til sammenhengende grønnstruktur for nye utbyggingsprosjekt, begge med høy prioritet. Også flere av de andre tiltakene vil være i samsvar med den nasjonale tiltaksplanen, eksempelvis tiltaket om fremmede arter (kap. 7.2.1 høy prioritet), som i stor grad bør samsvare med målsettingene i departementenes tiltak 2.2 om å redusere spredning og omfang av fremmede skadelige arter. Siden det foreligger en egen nasjonal tiltaksplan, virker det korrekt at tiltaket om å øke innslaget av grønne kantsoner (kap. 7.2.3) blir flyttet fra middels til høy prioritet. Kommunedirektøren mener derfor at pollinerende insekter er fulgt opp i KDP NM.

- 9.2 Det er i dag svært mange merkete stier (og det blir stadig flere) til turmål der en kan registrere seg å få poeng. Dette har blitt en svært populær aktivitet for stadig flere. Det er stor kunnskapsmangel om i hvilken grad dette forstyrrer dyrelivet, men det finnes indikasjoner på negativ effekt på fuglelivet i hekkesesongen. Vi mener dette burde vært undersøkt nærmere og at naturslitasje/forstyrrelser blir tillagt større vekt ved anlegg av turløyper. Det bør også settes et øvre tak for hvor mange tilrettelegte turstier som skal anlegges (jfr. Malvik kommune).

Kommunedirektørens kommentar

Se kommunedirektørens kommentar til uttalelse 8.3.

Vedrørende å undersøke effekten av turstiene nærmere:

Den tydeligvis sterke økningen i forekomsten av slike og bruken av dem tilsier at dette er en naturfaglig relevant problemstilling. Slitasje og forstyrrelser som følge av turstier gir merkbare og i en del tilfeller vesentlige effekter på naturmangfoldet. Siden det alt pågår en prosess med hvor i kommunen det skal kunne tilrettelegges for friluftsliv og ikke, så virker det mest logisk at en først får erfaringer med bruken av stiene etter at grønnstrukturplanen er gjennomført og planen har fått tid til å sette seg. Tiltak om å undersøke effekten er lagt til og har pga. argumentasjonen om grønnstrukturplanen fått lav prioritet.

- 9.3 I hekketida forekommer fugler i større tettheter i flomskogsmark enn i noen annen skogstype i Norge. Dette er dokumentert gjennom blant annet kvantitative fugletakseringer i hekkesesongen i flomskogen ved Trøite i Hegra (Moksnes, A. 1974. Fauna 27: 139-148).

Kommunedirektørens kommentar

Kap. 4.3.4 om flomskogsmark har i revidert versjon blitt oppdatert med denne kilden.

- 9.4 Gjennom tidene har strandsonen vært utsatt for mange store inngrep. I 2004 var det en stor «strandsoneaksjon» i kommunen der det ble samlet inn 5500 underskrifter til støtte for å ta bedre vare på strandsonen. Strandsonen er bl.a. viktige beiteområder for vadefugler og ender på trekk. Langøra er viktig i denne sammenheng, og vi fraråder derfor at det anlegges flytebru dit fordi sterkt økende ferdsel vil ha en negativ effekt. Dersom en kyststi blir realisert, er det uhyre viktig at den legges på en slik måte at den ikke forstyrrer biologisk mangfold. Her kan vi vise til Ladestien i Trondheim som måtte legges om (trekkes lengre vekk fra stranda) fordi ferdselen fikk stor negativ virkning på fuglelivet i Leangenbukta.

Kommunedirektørens kommentar

Kap. 5.2 om arealbruksendringer har blitt oppdatert med informasjon om lokalt

engasjement for ivaretagelse av strandsonen. Strandsonen har mange kvaliteter som er viktig for flere arter, deriblant for vadefugler og ender. Å vurdere tilrettelegging for friluftsliv i slike områder inngår i arbeidet med grønnstrukturplanen, som nå er under utarbeidelse og som vil gi innspill til KPA. Biologisk mangfold er et viktig premiss som vil bli hensyntatt i grønnstrukturplanen.

- 9.5 Som vegetasjonstype er myr svært viktig for biologisk mangfold. Myr har svært store og viktige karbonlagre som kan bli frigjort som CO₂ når myrene grøftes og dermed bidra til økt drivhuseffekt. Naturvernforbundet ønsker derfor i utgangspunktet et generelt forbud mot ødeleggelse av myr.

Kommunedirektørens kommentar

Myr gir også viktige økosystemtjenester som vannrensing, flomdemping i nedbørsperioder og vannmagasin i tørre perioder, noe som blir enda viktigere ettersom klimaendringene gjør seg mer gjeldende.

Nasjonalt finnes det forbud mot ødeleggelse av myr, deriblant fastsatt i forskrift om bærekraftig skogbruk og forskrift om nydyrking. Sistnevnte forskrift blir trolig endret på dette punktet som følge av Stortingsvedtak i 2021 om opphevelse av et slikt forbud i jordloven. Uttak av torv reguleres gjennom pbl.

Et lokalt forbud mot ødeleggelse av myr vil være positivt av mange grunner, spesielt mtp. naturmangfoldet. Imidlertid kan et slikt forbud virke mot sin hensikt. Det vil si at det innenfor naturmangfold kan være ulike hensyn som må veies opp mot hverandre. Kommunedirektøren finner det derfor ikke riktig at hensynet til myr generelt skal komme foran hensynet til alle andre naturverdier. I tillegg vil det ved et forbud alltid være mulig å søke om dispensasjon og innvilge denne hvis forholdene taler for det, eksempelvis grunnet øvrige samfunnsinteresser.

Samtidig så ligger det allerede eksplisitt i flere av tiltakene en mer restriktiv holdning til ødeleggelse av myr. Dette gjelder blant annet tiltak om kommunale saksbehandlingsrutiner, der det vises tilbake til forslag i kap. 6.2 og 6.3 om vurderinger av føre-var-prinsippet og samlet belastning i nml (kap. 7.2.1 høy prioritet). Innskjerpede rutiner på disse punktene bør forventes å føre til en (vesentlig) høyere terskel for ødeleggelse, bl.a. fordi rik myr i lavlandet er vurdert å ha stor samlet belastning, samt fattig myr i lavlandet middels samlet belastning. Også tiltaket om krav til hensynssoner for naturtyper vil virke forebyggende her (kap. 7.2.1 middels prioritet). I tillegg vil tiltaket om en kommunal verneplan (kap. 7.2.2 middels prioritet), bl.a. for lavlandsmyr, kunne være effektivt. Også kartleggingstiltak som retter seg mot bedre kunnskap om myrene i kommunen bør kunne være med på å redusere faren for at de blir ødelagt (kap. 7.2.2 høy, middels og lav prioritet).

Ellers er myr et tema ift. arealnøytralitet, som vil bli vurdert i kommuneplanprosessen, samt et tema i det pågående arbeidet med kommunens klima- og miljøplan.

- 9.6 Det finnes en rekke forekomster av vegetasjonstypen rikmyr i Stjørdal, f.eks. i Øvre Forra naturreservat. Dette området ble detaljert vegetasjonskartlagt av Vitenskapsmuseet i Trondheim på 1970-tallet.

Ved utbygging av Hell arena er det planlagt å bygge ned deler av ei rik

lavlandsmyr med forekomst av flere rødlistete plantearter. Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker er sterkt imot disse planene.

Kommunedirektørens kommentar

Kap. 4.5.4 om rik myr har blitt oppdatert med informasjon om kartleggingen på 1970-tallet.

Rik myr er godt beskrevet i KDP NM i kap. 4.5, samtidig som det er vurdert at det er grunn til å ta i bruk føre-var-prinsippet for alle typer myr (kap. 6.2) og at samlet belastning for rik myr er stor, spesielt for rik myr i lavlandet (kap. 6.3). Det er et pågående arbeid med regulering av Hell arena (2-063 Hell Forest Arena). Planen har vært på høring og kommunen har registrert at Naturvernforbundets uttalelse til KDP NM repeterer uttalelsen til 2-063. I planprosessen vil innkomne uttalelser bli vurdert og ulike hensyn vil bli avveid.

- 9.7 Som en del av den såkalte postkortaksjonen fikk Stjørdal i 2006 tildelt storsalamander som en art kommunen har et spesielt bevaringsansvar for.
Kommunedirektørens kommentar
Opplysningen er lagt til i omtalen av storsalamander i kap. 4.6.1.
- 9.8 Høringsuttalelsen inneholder flere opplysninger om naturmangfoldet i marine miljøer i kommunen, bl.a. om Trondheimsfjordsilda, en spesifikk torskestamme med sporadisk gyting i Stjørdalsfjorden, fast gyteplass for lysing i Åsenfjorden og at ålegras fra å ha velutviklede enger ytterst i Vikanfjæra nå for lengst er borte.
Kommunedirektørens kommentar
Informasjonen er lagt til i kap. 4.7 om kunnskapsstatus for marint naturmangfold.
- 9.9 I Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har styret tatt opp at et privat tiltak med trimpoeng på Storskarven har gitt merkbar slitasje på stien grunnet økt ferdsel. Prinsipielt mener vi at i et nasjonalt verneområde etter biomangfoldloven er det ikke bare for private å etablere opplegg. Her bør styret bestemme hva slags aktivitet som kan foregå. Dette må inn i forskriftene.
Kommunedirektørens kommentar
Dagens verneforskrift har ikke bestemmelser som regulerer utsetting av trimposter. Slik aktivitet blir heller ikke definert som organisert ferdsel av Miljødirektoratet. Nasjonalparkstyret sier at det pågår et arbeid med revisjon av verneforskriften, men foreløpig foreligger ikke noe nytt utkast til dette.
- 9.10 Vi synes det er underlig og ulogisk at bare skogsfugl og flaggermus nevnes under lav samlet belastning (kap. 6.3), og ikke eksempelvis vipe og storspove.
Kommunedirektørens kommentar
Formålet med å trekke fram skogsfugl og flaggermus var at dette var grupper som ble behandlet i statusgjennomgangen i kapittel 4.10 om utvalgte arealkrevende arter, og ikke som de andre artene som sorterer under spesifikke naturtyper. Uttalelsen til Naturvernforbundet viser at dette har virket forvirrende og kanskje kan føre til ubalanserte fokus mellom ulike arter. Det virker derfor som mest ryddig og konsekvent å ta arter helt ut av prioriteringslista, og heller behandle de mer generelt (samt at svært mange av dem indirekte fanges opp gjennom naturtypene). Skogsfugl og flaggermus har derfor blitt fjernet fra inndelingen av samlet belastning (kap. 6.3). I tillegg er det presisert i samme kapittel at inndelingen ikke inneholder arter, da det lokale kunnskapsnivået for artene er gjennomgående svakt (jamfør kap. 4) samt at de fleste artene indirekte vil bli ivaretatt gjennom vurderingene av naturtypene de er knyttet til.

- 9.11 Vi vil spesielt understreke viktigheten av bevaring og styrking av kantsoner, jamfør tiltak om dette i kap. 7.2.1. Særlig viktig er det å etablere kantsoner mot vassdrag og om mulig restaurere flommarksskog som er blitt hogd/fjernet langs Stjørdalselva.

Kommunedirektørens kommentar

Uttalelsen er tatt til orientering.

- 9.12 Vi mener tiltak om storsalamander i kap. 7.2.2 bør flyttes høyere opp på prioriteringslisten (står med lav prioritet), da den er Stjørdals ansvarsart og dessuten sårbar. Tiltak for samme art i kap. 7.2.3 bør gis høyeste prioritet.

Kommunedirektørens kommentar

Storsalamander står som nær truet og ikke som sårbar på den nasjonale rødlista. Dammer (og innsjøer) er samtidig gitt middels samlet belastning i kommunedelplanen. Ut fra dette vurderes det som logisk og konsekvent at overvåking av en karakterart som storsalamander også får middels prioritet (kap. 7.2.2). Tiltaket har blitt flyttet fra lav til middels prioritet i kap. Av samme grunn har tiltak i kap. 7.2.3 uendret prioritering (står med middels prioritet).

- 9.12 Pollinerende insekter er avhengige av blomster. Særlig i by og tettsteder finner vi i dag store arealer av plen med velfrisert gras uten en villblomst, mye pga. plenroboter.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunen har selv områder som slås for å tilrettelegge for aktivitet, men er bevist på at god forvaltning av eksempelvis kantsoner i friområder kan være gunstig for pollinerende insekter. For øvrig er kommunen pålagt å oppfylle universell utforming i parker og friområder, herunder også for eksempel i forhold til allergier. Dette har betydning for type beplantning og vegetasjon, samt plassering av denne ved ulike typer for tilrettelegging, vurdert ut fra type område. For de sentrumsnære områdene er det gjort en del vurderinger rundt dette sammen med naturlig overvannshåndtering. Regnbed er et spennende område som kan oppfylle mange av de kommunale målene knyttet klimatilpasning av overvannshåndtering og villflora for de ville pollinerende insekter.

En utfordring for etablering av større grad av naturlig flora er rikt jordsmonn og ressurser. De fleste opparbeidede plasser har rikt jordsmonn, noe som gjør at kraftigvoksende urter og vegetasjon utkonkurrerer de ønskede engblomstene. Dette stiller krav til mer vedlikehold, noe som gir et mindre naturlig uttrykk og samtidig er ressursmessig utfordrende.

10. Trøndelag fylkeskommune (21.11.2021)

- 10.1 Høringsutkastet til KDP NM gir et godt og grundig kunnskapsgrunnlag som blir fulgt opp av en tiltaksdel som beskriver kommunens mål og prioriterte tiltak. Vi mener denne planen vil være et viktig planverktøy for ivaretagelse av kommunens naturmangfold. Det er få kommuner som så langt har utarbeidet en slik plan. Stjørdal kommune vil kunne vise vei for en bærekraftig forvaltning av naturmangfold gjennom denne utarbeidelsen og den videre oppfølging av planen. Vi vil med dette rose kommunen for godt gjennomført planarbeid.

Kommunedirektørens kommentar

Uttalelsen er tatt til orientering.

